

Nekrológ

Paláncz Béla (1944-2024)

Paláncz Béla professor emeritus, a földtudományi matematika kiemelkedő egyénisége, életének 79. évében, 2024. október 16-án a BME Általános- és Felsőgeodézia tanszékén tragikus hirtelenséggel elhunyt. Halála napján korán reggel érkezett a tanszékre, a szokásos módon, jókedvűen váltott néhány kedves szót a tanszék munkatársaival, majd a szobájában készült a délelőtti előadására. Sajnos, ezt az előadását a mesterséges intelligenciáról már nem tudta és sajnos már soha nem is fogja tudni megtartani.

Paláncz Béla 1944. november 28-án született Komáromban. 1968-ban szerezte meg a Műegyetemen az okl. gépészmérnöki diplomáját, majd 1974-ben az ELTE-n okl. alkalmazott matematikus diplomát is szerzett. Szakmai életútja meglehetősen változatos volt. Tevékenységét 1968-ban a BME Gépészmérnöki Karán a Vegyipari Gépek Tanszékén kezdte egyetemi gyakornokként, ahol 1969-ben egyetemi tanársegéd, majd 1972-től egyetemi adjunktus lett. 1972-ben műszaki doktori fokozatot szerzett, 1976-ban a műszaki tudomány kandidátusa, 1993-ban a Magyar Tudományos Akadémián a műszaki tudomány doktora lett. Habilitált doktori címét 1994-ben szerezte meg a Műegyetemen.

Vezető tudományos kutatóként hosszabb időt töltött számos külföldi egyetemen illetve kutatóintézetben. 1978-79-ben az Aacheni Műszaki Egyetem Műszaki Termodinamika Tanszékén volt tudományos munkatárs, 1979-ben Londonban az Imperial College Termodinamika Tanszékén volt tudományos főmunkatárs, majd 1979 és 1982 között közel 4 évet töltött el szintén tudományos főmunkatársként a Német Szövetségi Köztársaság Repülési, Energiaügyi, Közlekedési, Digitalizációs és Biztonsági Kutatóközpontjában Kölnben. Tevékenységének következő állomása 1983-84-ben a Münchener Műszaki Egyetem Termodinamika Tanszéke volt, ahol szintén tudományos főmunkatársként dolgozott. 1984 és 1989 között a Villamosenergetikai Kutató Intézet főmunkatársa volt. 1989-ben a BME Építőmérnöki Karának alkalmazottja lett, ahol a kar Informatika Laborjának tudományos főmunkatársaként

dolgozott. A kari átszervezéseket követően 2000-ben egyetemi docensként a Fotogrammetria és Térinformatika Tanszékre került. Akadémiai doktori fokozatának megszerzését követően 2007-ben egyetemi tanári kinevezést kapott. 2013-tól a Fotogrammetria és Térinformatika Tanszéken, majd 2019-től az Általános- és Felsőgeodézia Tanszéken professor emeritusként egészen a halála napjáig igen aktív oktatási és kutatási tevékenységet folytatott.

Az Építőmérnöki Karon végzett tevékenysége mellett folyamatosan közreműködött a Villamosmérnöki és Informatika Kar oktatási és kutatási munkájában is. Kutatói ösztöndíjjal dolgozott az USA-ban a Wolfram Research Incorporation központjában, valamint a Johannes Kepler Egyetem Szimbolikus Számítási Kutatóintézetében Linzben, Ausztriában. A legutóbbi években rendszeresen több hónapon keresztül végzett kutatómunkát az ausztráliai Curtin Egyetem Föld- és Planetáris Tudományok Karán Perthben, illetve az University of Canterbury Gépészmérnöki Tanszékén Új-Zélandon Christchurchben.

Munkássága rendkívül szerteágazó, számunkra leginkább a földtudományi matematika, a matematikai modellezés, a numerikus-szimbolikus számítások, valamint a gépi tanulási algoritmusok és a mesterséges intelligencia területén végzett kutatásai és eredményei a legfontosabbak. A gyakorlatban hasznosított kutatási tevékenységei között kiemelkedik az Európában első Kölni kriogén szélsőhőtechnikai, áramlási és szabályozási rendszerének megtervezése, valamint a paksi atomerőmű szekunderköri energetikai folyamatainak matematikai modellezésén alapuló szimulációs figyelő-rendszer kifejlesztése. A nevéhez fűződik az ipari folyamatokkal kapcsolatos meghibásodási események felismerésére szolgáló algoritmusok kidolgozása a neurális hálózatok valamint a számítógépi algebra lehetőségeinek felhasználásával, valamint a formaorientált és szimbolikus nyelvek alkalmazása az építőmérnöki számításokban, kevert algoritmusok alkalmazásával.

Igen jelentős a publikációs tevékenysége, 255 tudományos és műszaki cikk, 7 könyv, 6 könyvfejezet, 3 tankönyv szerzője vagy társszerzője, munkáira az ismert hivatkozások száma 780. A napokban fog megjelenni az utolsó könyve, nemrég viccelődött azzal, hogy szeretné kézbe venni a könyvet, mielőtt meghal.

Paláncz Béla igazi tudós ember volt, egész életét szinte kizárólag a tudománynak szentelte. Halála óriási veszteség mind a hazai, mind a nemzetközi tudományos élet számára, különösképpen a földtudományi matematika területén.

Emlékét megőrizzük; emberiessége, legendás segítőkészsége, tisztessége, tudományszeretete mindannyiunkban tovább él.

Völgyesi Lajos